

KURJER KRAKOWSKI.

Kurjer wychodzi codziennie przed południem z wyjątkiem niedziel i świąt uroczystych.

Prenumerata wynosi:

w Krakowie:		na prowincyi z przesyłką:	
Rocznie . . . 9-60	Kwartalnie . . 2-40	Rocznie 12 złr.	
Półrocznie . . 4-80	Miesięcznie . . —80	Półrocznie 6 „	
Za odosłanie 20 ct. miesięcznie		Kwartalnie 3 „	
		Miesięcznie 1 „	

Cena ogłoszeń:

Za wiersz petitowy lub za jego miejsce, pierwszy raz 6 centów, za każdy następny zaś 4 centy. Nadesłane od wiersza petitowego 20 ct. Prospektu, cyrkularze dla prenumeratów zamiejscowych po 1 złr. od 100 egz., dla prenumeratów miejscowych po 50 ct. od 100 egz. Nekrologja po 10 ct. od wiersza.

Ajencje Kurjera w Krakowie:

Administracja „Kurjera“ (hotel Saski), główna trafiką na linii A-B, sklep Z. Skalskiego w Sukiennicach, handel Kuklińskiego w Sukiennicach, agencja pism Silbersteina, sklep Hessa w Rynku, handel Bajera ul. Grodzka, księgarnia Fenichla ul. Grodzka, Ringel, trafiką ul. Grodzka, E. Gross ul. Mostowa, księgarnia Zupańskiego w Rynku, handel A. Mecnarowskiego ul. Szczepańska, handel Elera ul. Karmelicka, Gronner ul. Zwierzyniecka, Frist ul. Florjańska, trafiką Markowicza ul. Florjańska, antykwarnia Himmelblaua ul. Szpitalna, handel Zygmuntowicza i Mikuszewskiego na Małym Rynku, J. Horowitz ul. Łobzowska, drukarnia A. Koziańskiego na Podgórzu.

Administracja i Redakcja w księgarni K. Bartoszewicza (hotel Saski).

Cena pojedynczego Numeru 5 centów.

Z powodu kończącego się miesiąca i kwartału, upraszamy o wczesne odnowienie prenumeraty, gdyż nakład „Kurjera“ ściśle zastosujemy do ilości żądanych egzemplarzy.

„Kurjer“ stale wychodzi o godz. 11 rano.

Każdy nowo-przybywający prenumerat otrzyma bezpłatnie początek utworu Gozłana: „Niagara, powieść o stu trzydziestu kobietach“.

Redakcja.

KALENDARZ.

Dziś: 29-go marca: Cyryla. Imię słowiańskie: Czmisława.
Jutro: Kwiryna m. Imię słowiańskie: Szukosława.
Pojutrze: Balbina p. Imię słowiańskie: Dobromira.
Wschód słońca dziś o godzinie 5 minut 43, zachód o godz. 6. m. 25. Długość dnia 12 g. 42. m.

NABOŻENSTWA.

W kościele św. Józefa przez cały marzec nabożeństwo codzienne na cześć św. Józefa o godzinie wpół do 10 i o godz. 6 po południu z wystawieniem Najśw. Sakramentu i naukami.

NIAGARA.

POWIEŚĆ O STU TRZYDZIESTU KOBIETACH.

(Ciąg dalszy.)

Gdyby który ze świętych chciał kiedy zejść pomiędzy ludzi, nie mógłby nigdy przybrać szanowniejszej twarzy, niż twarz kapitana Forstera, a gdyby szatan chciał towarzyszyć świętemu w tej wycieczce, nie mógłby wynaleść dla siebie więcej odpychającej fizjonomii jak 1go porucznika. Kapitan Forster miał głowę otoczoną lekko i rzadkimi siwymi włosami, które kiedy szedł rozwijały się w drobne pukielki koło jego czoła, zdając mu się mówić: Dzień dobry kapitanie, dzień dobry. Pan Grant miał włosy rude, twarde, i pod górę wszystkie zaczesane. Wysoki i smukły jak topola, kapitan zawsze trzymał głowę do góry, a kiedy spoglądał na kogo, spojrzenie jego rozradowywało serce, jego oczy były niebieskie, bardzo jasne, przebiegały w nich wyraz dobroci, ale i dumy zarazem, porucznik zaś miał wyrazienie dzikie i ponure; kapitan Forster mówiąc do kogo spoglądał mu oko w oko, porucznik Grant z podobą tylko patrzył na ludzi. Kiedy dobrze podpiłem i podjadłem, powiedziałem sam do siebie: No, przyjacielu Gandolfie, nie możesz tać przed sobą, że na tym okrecie, który jeśli stał się przyczyną twojej zguby, to cię ocalił za to, zajął wypadki, co nie dla każdego będą zabawną niespodzianką. Czyż nie trzeba uprzedzić o nich tego godnego kapitana, który powiedział do ciebie uderzając cię po ramieniu: poczyj w ciebie człowiek. Sumienie mi to nakazywało, ale nienawistnie wrodzona przeciw anglikom odradzała. Bo jednak przez 5 lat byłem w niewoli angielskiej, przez 5 lat na pontonach, śpiąc w zgniełej wodzie, żywiąc się psami, myszami, i to jeszcze niezawsze można było dostać tej żywności,

W kościele OO. Karmelitów na Piasku przez cały rok we środy, soboty i niedziele odprawiają się (w kaplicy) wotywy przed cudownym ukoronowanym w roku 1883 obrazem N. Maryi Panny Piaskowej o godz. 9 rano.

W Katedrze na Wawelu. W poniedziałek, wtorek i środę o godz. 7 rano odprawiają się wotywy przed św. Stanisławem.

W kościele św. Florjana na Kleparzu przez cały rok msza św. codziennie o godz. 6, 7 i 8 rano.

W kościele N. P. Maryi odprawiają się msze św. codziennie od godz. 6 rano do 11^{1/2} w południe.

KRONIKA MIEJSCOWA.

Kraków dnia 29 marca 1887 r.

Pogrzeb J. I. Kraszewskiego. Dziś odbędzie się posiedzenie Komitetu pogrzebowego o godz. 12-tęj w południe.

Jeks. p. Namiestnik bawi dziś w Krakowie. Jego Excellencya br. Schindler ofiarował 50 fl. na rzecz Czerwonego Krzyża, z którego to funduszu procenta, będą stanowić roczną wkładkę do kasy filii, za co mu Wydział wyraził piśmienne podziękowanie.
Stowarzyszenie Czerw. Krzyża. Za pośrednictwem

p. Konstancyi Bierkowskiej wpisały się do stowarzyszenia dam następujące panie: Antonina Estreicher wdowa po prof. Uniw., Malinowska Józefa żona prof., Uniw., Stanisława Meisner pułkownikowa, Wanda Strocka, Emilia Witaszewska i Eugenia Oczapowska prof. w sekretaryacie filii zaś p. Kurnikowska Marya wł. realn. z córką Heleną.

Koło literacko-artystyczne. Z powodu otrzymanego wczoraj telegramu, że ciało J. I. Kraszewskiego nadejdzie w niedzielę do Krakowa, komitet „Koła“ uchwalił: wziąć gremjalnie udział w pogrzebie, złożyć wieniec na trumnę, urządzić nabożeństwo żałobne w kościółku ś. Wojciecha, pomagać komitetowi miejskiemu w urzędzeniu pogrzebu i wystosować adres kondolencyjny do rodziny zmarłego.

Od czyt. P. Zygmunt Słupski w nadchodzącą niedzielę mówić będzie w sali radnej magistratu „O sprawach sercowych“. Pod tym zbyt może ogólnym ale interesującym tytułem, kryć się ma jedna z palących a nader ważnych kwestyj społecznych.

Na onegdajszym dorocznym ogólnym Zebraniu członków Towarzystwa wzajemnej pomocy rękodzielników i przemysłowców krakowskich, w sali Rady miasta odbytem, złożono sprawozdanie za rok 1886. Na wniosek Komisji kontrolującej udzielono zarządowi absolutorium. Późem przystąpiono do uzupełnienia Wydziału Tow., do którego weszli: Markiewicz Antoni, Skwarczyński Antoni, Furko Julian, Rząca Karol, Gra-

karmiać się chlebem pełnym robactwa, i trzy razy siekany różgami do krwi. Nie, nie powiem rzekłem sam do siebie, przytłumiając głos sumienia, niech się anglicy rozprawiają pomiędzy sobą, niech się pozabijają, im mniej ich będzie, tem będzie lepiej na na świecie. Chociaż nie byłem zupełnie jeszcze zdecydowany; kapitan Forster powiedział mi: poczyj w ciebie człowiek, — po co u licha anglik mówił mi takie rzeczy... Zresztą mówilem dalej sam do siebie, przecież nie pomordują się wszyscy od razu, a naprzód niewiem o co rzecz chodzi. Pewnie zamiarem jest spiskowych prosić o co, a jeżeli to o co proszą będą mieli sobie udzielone, to całe powstanie spełni się na niczem. Wszystko pójdzie jak najlepiej, i sumienie nie przyjdzie szczytać mnie za ucho mówiąc: Gandolfie, niegodnie sobie postąpiłeś, żeś nie ostrzegł kapitana. A więc nie ma wątpliwości, że cała ta burza przejdzie bez niczyjej szkody. Tem bardziej upewniałem się w tem zdaniu, że caluteńka osada Niagary wydawała mi się spokojną, jak stado baranków. Chodzono tu i owdzie, pracowano, rozmawiano i to po cichu, bo na angielskich okrętach nie wolno hałasować. A cóż za porządek, co za karność, jaka czystość na okręcie; bo ci szelmy anglicy są nieźrównani w czyszczeniu mosiądzu, polerowaniu żelaza i skór. Wszystko tam świeci się od porządku. Można by śmiać nałać na pomost i jeść łyżką z ziemi. Mówilem wam więc, że spokojne zachowanie się całej osady nie rokowało nic niebezpiecznego ani dla kapitana, ani dla innych szlif okrętowych, a ja w moich morskich podróżach widziałem już tyle buntów spełzłych na niczem, że zupełnie byłem spokojny.

Tu nadzwyczajna spokojność jednak do tego dochodziła stopnia, że aż wreszcie zaczęła mnie samemu nastrożać obawy; za bardzo mi się wydawali wesołymi.

Wielu z nich nosiło wstążki zielone lub niebieskie przy spencerach. Po co te wstążki? I pokazywali je sobie jeden drugiemu mówiąc: i ty należysz i ja należę, wszyscy należymy. Czyż to był znak? A jeżeli to był znak, więc spisek nie rozchwiał się wcale? Ale

jakiż powód tego spisku? tego spisku w którym szło, jeżeli dobrze pamiętam o porwanie sto trzydziestu... sto trzydziestu czego? Jakiż towar tak wielkiej wartości mógł się znajdować na Niagarze? Ale kogóż się o to zapytać? czyżby mi odpowiedziano? Tem zapytaniem wzburzyłbym tylko podejrzenie majtków. Dla czego? A potem kto to był ta Prozerpina? ta Karolina Prior? dwie kobiety, zapewne ich kochanki, ich kochanki, które wsiadły z nimi na okręt potajemnie i przebrane, ale to się nieraz żonom majtków zdarza. Ale cóż to za styczność mogło mieć z powstaniem? 120 ludzi osady okrętowej którzy dla błahych przyczyna na surową wystawiają się odpowiedzialność? A nareszcie, rzekłem sam do siebie: ja może się mylę, upadając jak strzała na pomost Niagary, musiałem uderzyć głową o drewnianą posadzkę. Zresztą to wielkie wstrząśnienie, którego doznałem, wszystko to musiało mi trochę zamącić w mózgu i śniło mi się tylko o tych wszystkich okropnościach. Już zaczynałem wierzyć temu, kiedy nagle spostrzegłem pod przednim masztem tych dwóch majtków, którzy zrazu zanieśli mnie do porucznika Thompsona. Rozmawiali oni poufnie z jakimś olbrzymim mulatem i młodym majtkiem, którego nazywali Preston. Więc poznałem, że to nie sen był wcale. Przedemną stali wówczas wszyscy czterej naczelnicy Ascott, Carter, mulat Samuel i irlandczyk Preston, a można było tego ostatniego łatwo poznać po jego dyalekcie, bo widziecie dzieci moje, Irlandczycy to gaskoni Anglii. Nie zrozumiecie nigdy ani połowy tego, co do was mówią. Nie mówią bowiem, tylko paplają, a zawsze będą trzy gesta na jeden wyraz, bo Irlandczyk jakby miał oko u każdego palca, i dziesięć palców u ręki.

Teraz wam opiszę fizjonomie tych czterech łotrów, bo ciekawe rzeczywiście.

Ale pomimo wielkiego poszanowania, jakie mam dla „prawdomówności“ majstra Gandolfa, ja jakkolwiek wierny jego stenograf, wolę wypisać te portrety z raportu lorda komisarza wysokiego sądu wojennego w Sydney, stolicy Australii, który mamy pod ręką drukowa-

bowski Leon, Flank Karol, Zatorski Jan i Lubański Franciszek.

Towarzystwo liczy członków 329, dochodów miało zlr. 2141 ct. 75 rozchodów zlr. 2009 ct. 88. Majątek wynosi zlr. 5032 ct. 19. Koszta leczenia chorych, pogrzeby i zapomogi wynoszą zlr. 1414 ct. 66.

Otrzymałmy następującą odezwę: Potrzeba w Krakowie orkiestry amatorskiej uznana jest powszechnie, brak takowej niejednokrotnie dał się uczuć dotkliwie. Usiłowania pojedynczych ludzi dobrej woli, mające temu zaradzić rozbiły się dotąd o szkopuł funduszy, potrzebnych do zorganizowania i utrzymania takiej instytucji w sposób zwykły. Towarzystwo muzyczne w Krakowie, nie zrażając się tem niepowodzeniem i uważając to zadanie za najodpowiedniejsze dla siebie, podejmuje takowe w tem przekonaniu, że sposób, w jaki się zamierza wziąć do tej rzeczy i stanowisko jego, jako instytucji muzycznej, nietylko złożenie rzeczowej orkiestry znacznie ułatwią, ale także dozwolą utrzymać ją kosztem nieznacznym. Każdy początek jest trudnym, ale też bardzo ważnym dla sprawy. Towarzystwo muzyczne przystępując do dzieła z całą świadomością przeszkód i trudności, spodziewa się pokonać je przy poparciu ze strony ogółu, jakie okaże się potrzebnem a możliwem. Chodzi przede wszystkim o zaopatrzenie się w odpowiednie instrumenta i muzykalia. W wielu domach znajdują się instrumenta muzyczne dziś nie potrzebne, leżące bezużytecznie, dla właściciela nie przedstawiające wartości, albo wartość małą; ofiarowanie ich zaś na rzecz orkiestry amatorskiej byłoby prawdziwym aktem zasługi obywatelskiej, rentując się ogółowi nawet materyalnie. Muzykalia nie są rzeczą zanadto kosztowną; datki w gotówce, nawet bardzo skromne, byleby liczne, łącznie z ofiarnością Towarzystwa wystarczają na sprawienie i kompletowanie takowych. Odzywając się w tej sprawie do współobywateli, pojmujących należycie cel i doniosłość tego przedsięwzięcia, Wydział Towarzystwa muzycznego uprasza niniejszem o łaskawe nadesłanie przeznaczonych na ten cel ofiar w instrumentach muzycznych, albo datkach pieniężnych na ręce p. Wiktora Barabasa, albo też do kancelarii Towarzystwa muzycznego w Krakowie (Plac Szczepański l. 3) nadmienając, że instrumenta wszelakie są pożądane, gdyż w razie nieodpowiedności nawet będą mogły być zamienione na inne, datki zaś w gotówce, choćby najmniejsze, z wdzięcznością będą przyjęte.

Za Wydział Towarzystwa muzycznego. W Krakowie dnia 25 Marca 1887.

Prezes
Szlachtowski.

Wydział medyczny Uniwersytetu Jagiellońskiego

ny w dziewiątym zeszycie Asiatic-journal.

Obwiniony John Ascott jest wysokiego wzrostu, choć trochę niższy od Cartera. Twarz jego blada, ale tą ognistą bladłością, która zdradza niepohamowane namietności. Czoło jego jak u herkulesa, niskie, zwężone i twarde. Jak herkules nosi włosy krótko obstrzyżone i kręjące się trochę, szyja krótka jak u byka, ramiona zaokrąglone, a piersi wzdęte jak pancerz. Jest więcej straszliwym, niż pięknym. Jego oczy mają coś nieokreślonego, ale miłego zarazem, co przypomina wzrok lamparta, kolor ich niebieski. Czasem wpadają w zielony odcień, nakrywając się długimi rzęsami. Włosy jego koloru ciemno blond, jak u wszystkich ludzi rasy Saksońskiej. Jego ręce krótkie i muskularne, nie zdolne zdać sobie sprawy z wagi przedmiotów, trudno bowiem żeby cobyś w nich zaciężyło. Namietność panująca w nim jest zazdrość, ale zazdrość posunięta aż do rozpacz, aż do obłąkania. Ten namietny i zazdrośny jego temperament już nieraz w złem go bardzo postawił położeniu, i on może jest powodem strasznego udziału, jaki Ascott miał w procesie kryminalnym, który teraz pod sądowe przychodzi rozstrzygnięcie.

Carter ma z Ascotem trochę podobieństwa, ale Carter jest Walijszyk, a więc cera jego nie tak blada czoło wyższe i wydatne na wierzchu, a włosy ciemniejsze. Wyższy wzrostem od Ascotta, więcej ma jeszcze łatwości i giętkości w chodzie i ruchach. Należy on do tej rasy pierwotnej mieszkańców Anglii, których rząd jako zbyt niebezpiecznych dla siebie, stara się zużytkować na morzu. Żywość temperamentu niedozwala im zostać na stałym lądzie, nigdy bowiem oni nie mogliby być ani dobrymi robotnikami, ani rolnikami pracowitymi. Trzeba dla nich niespokojnej natury ciągłego ruchu, niebezpieczeństw i walki. Zdałoby się, że na stałym lądzie nie nie starczy powietrza dla ich piersi szerokiej. Nieczuli na zimna biegunowe, obojętni na równikowe upały, silniejsi od (febr) indyjskich bagien, cierpliwi na dotkliwe kąsanie komarów w sawanach amerykańskich, spokojniejsi od ludzi północy, żywsi od synów południa, mając zawsze wyższość nad mieszkańcami

zamianował na wczorajszym posiedzeniu pana Maryana Udzię doktora med. II-gim asystentem przy katedrze anatomii opisowej.

Odczyty. We środę dnia 30 b. m. odbędzie odczyt prof. dr. Creizenacha p. t. „Lata szkolne Schillera“. Prelegent będzie czytał po polsku. W sobotę w Kasy-nie Powszechnem p. Rudolf Ottmann znany zaszczytnie z swych monografi historycznych, będzie miał odczyt p. t. „O ideałach niewieści w Panu Tadeuszu“.

Jedenasty wykład niedzielny, a trzeci z szeregu poświęconych dziejom ojczystym przedstawił urzędystwistnie smutnej wróżby, którą Gallus kładzie w usta umierającego Bolesława Chrobrego. Prof. Miklaszewski przypomniał na wstępie wojenne i gospodarskie czyny wielkiego króla, podniósł wybór następcy w osobie młodszego, ale najzdolniejszego z synów, Mieczysława. Że księciu temu niesłusznie dostał się krzywdzący przydomek Gnuśnego, świadczy o tem społeczny hołd, oddany jego cnotom, mądrości, dzielności, co nam zachowały źródła dziejowe; świadczą dalej dzieje pierwszej połowy jego panowania. Wrogowie zewnętrzni i niebezpieczniejsi od nich wewnętrzni, bracia przyrodni Mieczysława, sprysięgli się byli na przekazaną Mieczysławowi przez ojca Polskę, a przeciw synowi Chrobrego nie ulękł się. Braci zmusił do ustąpienia z kraju; wojska cesarza Konrada II. nękał i niszczył podjazdową wojną. Ale zament wojenny wywołał nieszczęścia w domu: obudziły się pogańskie siły, wybuchło powstanie przeciw królowi; Mieczysław musiał uciec z kraju, a brat jego niecny Bezprym, zaprzędawszy się wrogom, pochwylił rządy. Węgry, Niemcy, Duńczycy, Rusini zagarnęli więc kresy Bolesławowego państwa. Klęski i okrucieństwa Bezpryma wywołały powrotny rokosz; Mieczysław powrócił, ale musiał to opłacić upokorzeniem; złamany, bezsilny wkrótce życie zakończył.

Nastąpiło pierwsze bezkrólewie, bo rycerstwo Bolesławowe, zwaliszy całą winę nieszczęść na królow, dyszące nienawiścią ku Niemcom, wygania z kraju królową Rychezę z synem Kazimierzem. Wrócili w istocie czasy pogańskie; kościoły, krzyże, kapłani ginęli z rąk rozszalałych, jako ofiary zagniewanym, porzuconym starym bogom. Na Mazowszu, najdalej wysuniętym na wschód kraju lechickim, najdłużej żyło pogaństwo; tam też skupiły się żywioły zniszczenia ze znanym Masławem, naczele; na zachodnich kresach znowu Brzetysław czeski wtargnął do Wielkopolski i ogniem a mieczem pustoszył rdzenną Piastów dziedzinę. Łupieckie zagony czeskie, wobec których bezsilny był naród bez głowy, otworzyły mu oczy, przypominały wygnanego syna Mieczysławowego.

Kazimierz, wsparty pomocą cesarza Henryka III,

stałego ładu, oni to zapewnił Anglii panowanie nad morzami. Tom Carter jest prawdziwym anglikiem, anglikiem silnym, posłusznym, cierpliwym na morzu; buźliwym, wyuzdanym, i namietnym na stałym lądzie; jedzącym wszystko, pijącym wszystko, kochającym wszystko, i zabijającym siebie i drugich nawet po pijanemu.

Irlandczyk Preston przeciwnie jest typem irlandczyka w całym znaczeniu tego wyrazu. Rysy jego delikatne i szlachetne, włosy miękkie i czarne, czoło wielkie, w którym mało rozsądku, ale wiele fantazyi za to; broda okrągła i błyszcząca, nos wielki i w pół orli, zęby białe i równe, jak klawisze fortepianu, szybki i zręczny nieustannie w ruchu. Widocznem było, że Preston niedawno dopiero musiał się zaciągnąć na majtkę często mylił się w służbie okrętowej i zasypiał podczas warty; ale wynagradzał te niedokładności wielkim do-wieciem i wesołością, oraz nieustraszoną odwagą w niebezpieczeństwie; widziano go podczas najgwałtowniejszej burzy, opasującego się sznurem pod biodra i rzucającego się w rozchukane morze pomiędzy rekinów dla ratowania tonących; szlachetny, rozrzutny nie tylko w słowach ale i w uczynku, na każdym bowiem przystanku wydawał wiele pieniędzy. Te nadzwyczajne wydatki nieraz rozciekawiały jego towarzyszy, którzy zapytywali się sami siebie, dla czego Preston wydający się tak majątnym narażał się samowolnie, na trudy i niebezpieczeństwa tego ciężkiego zawodu. Indagacja w ciągu procesu, jaki sąd majtkom Niagary wytoczył, wykazała dostatecznie ten powód.

Ascott nie był niesprawiedliwym, jak się to często zazdrośnym wydarza, kiedy poznawszy rywala swojego w mulacie Samuelu nazwał tego ostatniego potworem. Tak bowiem wyraża się o nim raport lorda komisarza,

(Ciąg dalszy nastąpi.)

nieodrodny wnuk Bolesława, przybył i dzieło odnowienia rozpoczął. Znaleźli się jeszcze ludzie ze szkoły Chrobrego; kościół przystąpił do przerwanej cywilizacyjnej pracy. Dzięki wspólności interesu Kazimierzowego z cesarskim co do poskromienia Czech, wróciły powoli do Polski zabrane ziemie; odzyskano grody Czerwińskie. Pomorze było stracone, a w Mazowszu wciąż jeszcze bronił się Masław, wspierany przez sąsiednie pogańskie ludy litewskiego szczepu. W 1047 roku Kazimierz uczuł się w sile zmierzyć się z buntowniczym pogaństwem; — zwycięstwo to zniszczyło ostatecznie wewnętrzny nieprzyjaciel chrześcijaństwa i cywilizacji. Odnowiciel Polski, umierając, zostawił ją umocnioną w ogniu ciężkich prób synowi, Bolesławowi II.

Syn Kazimierza znalazł się w pomyślnych warunkach; mógł, jak wielki jego imiennik, dać uczuć potęgę swoją sąsiadom. Rzeczywiście wywierał wpływ przeważny na sprawy węgierskie i ruskie; walczył z Czechami i Pomorzanami. Wyprawy jednak dalekie, nie były zbawienne dla Polski, która wciąż potrzebowała królewskiego oka.

Podczas powtórnej wyprawy Bolesława do Rusi kijowskiej wszczęły się nieporządki, odżyły bezprawia bezkrólewia. Król, skoro wieść o tem go doszła, powrócił i rozpoczął krwawe sądy. Nie znał miary w gniewie Smiały; nikt nie śmiał stanąć w obronie ofiar, prócz świątobliwego biskupa krakowskiego, Stanisława z Szczepanowa. Bolesław, jak jego poprzednicy, był panem i kościoła polskiego; nie chciał wiedzieć o tem co się działo w Kanosie; ale biskup krakowski wiedział i rozumiał znaczenie zwycięstwa Grzegorza VII. Przekonany o wysokim swem stanowisku, opierając się na ewangelii, wystąpił przeciw okrucieństwu króla, żądał sprawiedliwości, umiarkowania. Na nieposłuszeństwo, zniewagę odpowiedział kłatwą; Bolesław nie ukorzył się, przeciwnie biskupa, jako jednego z rokoszan, w kościele, przy ołtarzu zamordował. Wypadek ten, ostatni blask starożytnej jedynowładnej Polski, obalił Bolesława; stał się chrztem krwawym kościoła polskiego, aureolą, otaczającą odtąd następów św. biskupa. Prof. Miklaszewski podniósł znaczenie tego męczeństwa w dziejach naszych. Królowie, i naród cały odtąd uznali i uznają w św. męczenniku narodowego patrona; z najsławniejszymi chwilami naszej przeszłości łączą się cudowne legendy o św. Stanisławie; u jego trumny składają od wieków zwycięzcy sztandary, królowie biorą namaszczenie. Wśród następów św. Stanisława od biskupa Gedeona do biskupa Sołtyka widzimy mężów wielkiej duszy, ogromnych zasług dla ojczyzny.

Szalony zakład. Na Kleparzu mieszka dwóch młodzieńców, którym jak to mówią „pali się w głowach“.

Jednemu z nich przyszedł do głowy szalony zamiar przejścia się po rynnie dachu do sąsiedniej kamienicy, w której mieszkali na drugim piętrze dwaj koledzy.

Z rynny naturalnie po drabinie sznurowej miał się dostać oknem do mieszkania.

Towarzysz jakkolwiek także ryzykowny, nie chciał wierzyć w możliwość szalonego projektu, powstał więc zakład o... kolację w najbliższej restauracji.

Było to onegdaj wieczorem, a ciemności powiększały niebezpieczeństwo.

Jakkolwiek pan ** dobrym jest gimnastykiem, przecież podejmował się spaceru arcy niebezpiecznego.

Koledzy, powiadomieni o wizycie mającej się dopełnić tak oryginalną drogą, oczekiwali w oknie na przybycie pana **.

Rzeczywiście w przeciągu kwadransa szczególnie gimnastyk podróż swą na dachu odbył i... zakład wygrał!

Czyż warto jednak było dla kolacji narażać życie?...

Oryginalny statystyk. Jakiś młodzian postanowił spisać, ile razy w ciągu miesiąca na bruku krakowskim zaczepiony będzie pytaniem: „co słyhać nowego“.

Pomnożywszy przez to ilość ludności, osiągnie przybliżoną cyfrę wyrzuconej z ust krakowian szablono-nej kwestyi, która ma zastępować prosty brak materyału do zamiany myśli...

Młodzian złośliwy!

WYSTAWA KRAJOWA.

Wczoraj podaliśmy wyniki posiedzenia pełnego komitetu Wystawy krajowej — dziś podajemy w streszczeniu przebieg dyskusji nad sprawą tyle ważną dla Kraju, a w szczególności dla Krakowa.

Prezydent dr. Szlachtowski powitał zebranych, dziękując im za serdeczne zajęcie się sprawą Wystawy, czego najle-

pszym dowodem, że wielu z obecnych przybyło ze stron dalszych, nie żałując kosztów i trudów.

Dyrektor Wystawy dr. Faustyn Jakubowski kreśli obraz czynności komitetu wykonawczego. Przedewszystkiem zaznacza, iż wobec obaw wojennych należałoby albo zaniechać urządzenia Wystawy i w razie gdyby te obawy okazały się płonne, narazić się na słuszny zarzut zbytecznej trwóźliwości, albo czynić dalej przygotowania bez względu czy będzie wojna. Komitet postanowił nie ustawać w pracy, gdyż rok obecny uważał za najodpowiedniejszy z tego względu, że kiedy na rok przyszły i następne zapowiedzianą jest wielka ilość mniejszych i większych wystaw, w r. b. jest prawdziwa posucha wystawowa, w całej bowiem np. Austrii zapowiedziane są dwie tylko wystawy: w Krakowie i Innsbrucku. Wynikiem czynności komitetu jest ukończenie wszystkich „formalnych” przygotowań.

Komitet wybrał plac na końcu ulic Łobzowskiej i Krowoderskiej, gdyż okazało się, że urządzenie wystawy w ogrodzie strzeleckim powiększyłoby koszt o 12,000 złr. Ze względów bezpieczeństwa postanowiono zaniedbać myśli urządzenia wystawy starożytności, natomiast dodano osobny dział przemysłu domowego z osobnymi premjami w dukatach. Również postanowiono wytyczyć siły w kierunku jaknajlepszego zorganizowania działu etnograficznego, aby rozbudzić zamiłowanie do własnych ozdób i wzorów, czem się sprawi konkurencją kosmopolitycznym wyrobom. Dalej podnosi sprawozdawca, iż grupa 26 przybierze znaczniejsze rozmiary, niż to było w pierwotnym projekcie, gdyż obejmie przemysł lekarski, higienę i balneologję.

Ponieważ budżet stanowi osobny punkt porządku dziennego, nie przedkłada go teraz sprawozdawca, zaznacza tylko, że cyfry jego, muszące być z natury rzeczy problematycznymi, wzięto przeważnie z zamknięcia rachunków wystawy lwowskiej z r. 1877. Do tej chwili do pozycji: subwencje wpłynęły następujące summy: Rada powiatowa rzeszowska 25 złr., r. pow. Nowotarska 100 r. Towarz. gospod. przemyskie 50 złr., Rada pow. skałacka 50 złr., Towarz. gospodarcze przemysłańskie 50 złr., Kolej północna 500 złr. p. Siedlecki w imieniu Tow. rękod. i przemysłowców 400 złr., rada pow. Stanisławowska 10 złr., r. pow. Żydnaczowska 50 złr., Rada m. Krakowa 10,000 złr., Wydział krajowy 10,000 złr. — razem dotychczas subwencje wynoszą 22,260 złr.

Komitet postarał się u dyrekcji kolejowych o zniżkę przewozu towarów i osób; większość odpowiedziała przychylnie. Kolej węgiersko-galicyska zniżyła 25%, tyleż koleje Karola Ludwika, północna i czerniowiecka. Koleje warszawsko-wiedeńska, warszawsko-bydgoska i warszawsko-terespolska pokazały się najhojniejsze, opuszczając tak od osób, jak i towarów 50%. Koleje rosyjskie i pruskie odpowiedziały odmownie.

Również w skutek zabiegów komitetu uzyskano od c. k. rządu opuszczenie cła od towarów przeznaczonych na wystawę. Rada miejska zawetowała uwolnienie wystawy od akcyzy, co wpłynęło na powiększenie dochodów.

Następnie Komitet wyk. rozpiął licytację na budynki. Na pierwszy termin zgłoszona została jedna tylko oferta na 101,000 złr. Wobec wygórowanych żądań oferty, zmieniono nieco warunki licytacyjne i w dniu 26 b. m. przedłożono trzy nowe oferty na 101, 74 i 71 tysięcy złr. Komitet żadnej z tych ofert nie przyjął, przyszedł bowiem do przekonania, że przyczyną ich wysokości są pewne nieporozumienia i obawa wobec braku gwarancji. Jeżeli gwarancja się obmyśli i plany nieco się zmodyfikuje — kosztu budynków znacznie się obniży.

Filie Komitetu utworzono we Lwowie i Białej, w tej ostatniej utworzył się prócz tego osobny komitet z przemysłowców, żądający jednak, aby jego członkowie nie byli wykluczeni od nagród, na co Komitet wykonawczy w zupełności się zgodził.

Co do subwencji rządowych, ministerstwa zażądały wyjaśnień. Ministerstwa handlu i oświaty bezwarunkowo przychylną się pewnymi kwotami, a ministerstwo rolnictwa przychylną się do funduszu gwarancyjnego.

Pawilonów prywatnych, zapowiedzianych jest 11 — co samo jest dowodem zainteresowania się wystawą.

Na tem skończył dyrektor Jakubowski swoje sprawozdanie.

P. Ihnatowicz uzasadnia w swem przemówieniu potrzeby w dziale przemysłu domowego oprócz nagród w dukatach jeszcze nagród honorowych, niejedną bowiem właścianin wyżej sobie ceni nagrodę honorową niż pieniężną.

Hr. Męciński oddając należyte pochwały komitetowi wyk. za jego czynność i gorliwość, przeczy jednakowoż, aby rok obecny był najdogodniejszym dla wystawy. Klęski ekonomiczne, jakie spadły na rolników, odbijają się na przemysle, handlu i rękodzielnictwie, sytuacja polityczna mało jest wyjaśniona, słowem rok obecny nie jest dla Wystawy korzystnym. Dotykając cyfr budżetu, o ile one w sprawozdaniu podniesione zostały, sędzi mowca, że Wystawa na te sumy i rozmiary przechodzi nasze siły, radzi więc aby mniej więcej z rozmiarami Wystawy i wydatkami na nią zastosować się do Wystawy lwowskiej i według stawu budować groble. Wystawę lwowską urządzono po dwóch latach

„tłustych”, i położenie Lwowa jako w środku kraju będącego było korzystniejsze — trudno więc przypuszczać, aby Wystawa krakowska dobrym cieszyła się rezultatem. Tymczasem budynki Wystawy lwowskiej kosztowały 42,000, tu zaś najniższa oferta opiewa na 71,000. Co do Wystawy sztuki zwraca mowca uwagę, iż w tym roku zapowiedzianą jest Wystawa sztuki w Monachium, a to wpłynąć musi źle na Wystawę sztuki, jaką tu zamierzamy urządzić.

Do deficytu więc nieuniknionego, gdyby się przyjęło projekta Komitetu, nie należy dążyć z dobrą wiedzą i wolą. Jeżeli Komitet pełny zdecyduje urządzenie wystawy w tym roku, to trzeba się obliczyć ściśle z dochodami, zwłaszcza, że znaczną kwotę trzeba wstawić na wydzierżawienie gruntów, gdyż wskutek szutrowań, nawożenia piasku itd. grunt ten w wielu miejscach musi nawet zmienić naturę swoją. Dla rolników zapóźno już, by wystąpić mogli należycie na Wystawie. Mogli się wprawdzie przygotować wcześniej, ale czy myśl zwracać się mogła do Wystawy, gdy widziano takie niepokojące objawy polityczne, budowy mostów, przygotowania wojskowe i masy robotników, pracujących z pośpiechem. Wobec tego wszystkiego mowca się obawia o udanie się Wystawy, a jest przekonany, że rozmiary, na jakie jest zakreślona, przechodzą nasze siły. Dlatego, jeżeli już Wystawa odroczone być nie może, to mowca stawia przynajmniej wniosek, aby budżet wydatków zastosować o ile możliwości do budżetu Wystawy lwowskiej z 1877 r.

P. Fryling w długim przemówieniu występuje przeciw urzędzeniu Wystawy w r. b. a w szczególności przeciw sprawozdaniu, które według jego zdania jest ogólnikowe i niewzbudzające ufności w powodzenie Wystawy. Sędzi więc, że należałoby najpierw zdecydować, czy wystawa ma być w roku bieżącym urządzoną, czy też na później odroczone. Sprawozdawca w swym przemówieniu dotknął rozszerzonych w pismach pogłosek o odroczeniu Wystawy, składając winę na „zwolenników ogrodu strzeleckiego” i w ogóle na niezadowolonych. W tem myli się. Pogłoski iż wystawa krakowska nie dojdzie do skutku w roku bieżącym powstały wskutek uchwały Wydziału krajowego, wstrzymującej wypłatę subwencji wobec braku oznaczonego miejsca, na jakim Wystawa odbyć się może. Co do tego zaś miejsca nie ma jeszcze dotąd nic pewnego, kiedy władze wojskowe zezwolenia dotychczas nie udzieliły. W ten sposób krytykuje dalej mowca sprawozdanie Komitetu, oświadcza się za argumentami hr. Męcińskiego, podnosi brak kredytu stojący na przeszkodzie udaniu się Wystawy, bo kredyt dla rękodzielników jest konieczny, w końcu oświadcza się stanowczo przeciw urzędzeniu w r. b. Wystawy i żąda aby sprawę tę załatwiono przed przystąpieniem do innych punktów porządku dziennego.

P. Bartoszewicz zauważył naprzód, że ogólna panika panująca od kilku miesięcy udzieliła się widocznie i członkom pełnego komitetu. Obawy wojny w r. b. mają być powodem odłożenia Wystawy na r. 1888. Pomijając czy są one słuszne czy nie, pomijając już to, że „gdzie wiele przygotowań tam nie z dyalogu”, że z wielkiej chmury mały deszcz”, a przygotowania wojenne zbyt są głośno czynione i w parlamentach uchwalane, mowca zapytuje się kto z przeciwników Wystawy w r. b. zaręczy, że ta wojna zapowiadana przez nich na rok bieżący, nie wybuchnie w roku przyszłym, to jest w tym, w którym oni Wystawę chcą urządzić. Naprężenie stosunków politycznych jest od wielu lat takie, że wojna może być jutro, za miesiąc, za rok, za dwa lata. Trzeba by chyba spytać się ks. Bismarka, ale i ten powiedział komuś z ciekawych, że tyle wie o tem co najędźniejszy dziennikarz. Następnie mowca polemizuje z hr. Męcińskim co do jego twierdzenia o korzystniejszym położeniu Lwowa. Kraków oprócz Królestwa ma obok siebie jeszcze Poznańskie, Szląsk, a pobratymcze plemiona interesujące się naszą żywotnością też są w pobliżu Krakowa. Do naszego grodu będą dążyli ludzie nie tylko dla Wystawy, ale aby przy jej sposobności odwiedzić Mekkę narodu polskiego, jaką dla naszej braci zakordonowej jest Kraków. Szczęśliwszego pod tym względem położenia nie ma żadne miasto polskie. — Dalej mowca nie sądzi, aby czas dla rzemieślników był za krótki — odłoży się wystawę, to i oni odłożą swą pracę, bo kto im zaręczy czy wystawa będzie w roku przyszłym?

To odkładanie Wystawy jest niebezpieczne, bo jeżeli traci się wiarę we wszystko co jest odkładane, co tem więcej i tu wiarę stracić można, jeżeli się zważy, że Wystawa od kilku lat jest w projekcie, że narady nad nią odbywają się corocznie, że zawsze ją na później odkładano i kiedy nareszcie wzięto się do niej energicznie, kiedy wszelkie przygotowania poczyniono, zaproszenia porozysłano, wydatki porobiono, jeszcze wówczas miałyby być odłożoną. Odłożenie wystawy w tych warunkach, to sprawienie jej z góry pogrzebu. Inna rzecz, że można ograniczyć się w wydatkach. Mowca najzupełniej zgadza się z hr. Męcińskim co do pawilonu sztuki. Wniosek o wykreślenie tego pawilonu sam miał postawić i stawia go teraz. Rzecz to kosztowna a powodzenie wątpliwe. Dla artystów czas jest za krótki, aby nowymi i to większymi pracami obesłali wystawę, a starych swych prac wystawiać nie chcą i nie lubią. Dlatego są-

dzi, że gdyby Komitet Wystawy porozumiał się z Tow. Sztuk Pięknych, to usunąwszy dawniej już wszystkim znane obrazy ze ścian sali Towarzystwa, usunąwszy galerję Dąbskich i przybrawszy Langierówkę, można mieć więcej miejsca, aniżeli go będzie potrzeba. Wystawa taka mogłaby być pod wspólną firmą Wystawy krajowej i Towarzystwa. Komitet Wystawy udzielałby nagród w medalach, a część zysku ze wstępu miałby dla siebie. Będzie to praktyczne, uratuje myśl samą, a wykreśli z budżetu ogromną pozycję, bo czwartą część wydatków. — W końcu mowca stawia wniosek: Komitet pełny przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Komitetu wykonawczego i uchwała urządzić Wystawę w Krakowie w r. 1887.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

Kronika literacka i artystyczna.

„Szumi Marica” nie ujrzy światła dziennego na scenie lwowskiej. C. k. prokurator państwa zakazała wystawienia tego utworu. Autor p. Aureli Urbanowski pracuje więc nad przerobieniem tego jednoaktowego dramatu, zdołanego w momenta pełne grozy, jak zapewniają wtajemniczeni, na stosunki greckie.

Teatr lwowski wystawił wczoraj wieczorem dwie nowe oryginalne jednoaktówki: „Nową Fracillon”, fraszkę w 1 akcie panów Z. F. i „Jubileusz” fraszkę w 1 akcie p. Adolfa Abrahamowicza, gdzie główną rolę niezrównanie gra p. Frenkiel.

Echo muzyczne pomieszcza obszerne studium W. Marenne p. t. „Juliusz Słowacki jako dramaturg”, oraz poemat epiczny Deotymy „Sobieski pod Wiedniem”.

Trupa meiningeńska przenosi się z Meiningen i osiada stale w Berlinie. Obok królewskiego Schauspielhausu i „Deutsches Theater” L'arronge'a będzie to trzecia w stolicy Niemiec scena klasyczna. Podobno trupa meiningeńska postanowiła na czas dłuższy zaniechać swych artystycznych wycieczek za granicę.

Józef Rogosz dotychczasowy korespondent Petersburskiego „Kraju” z Galicji, wystąpił z grona współpracowników tego pisma.

„Kraj” rozpoczął w felietonie druk nowelli Adama Szymańskiego p. t. „Przewoźnik”. Poprzednia nowella utalentowanego tego autora „Srul z Lubartowa” doczekała się licznych przekładów na obce języki i wywołała wielkie zainteresowanie w prasie.

Własne telegramy Kurjera.

Madryt 28 marca. W wielu miastach dokonano aresztowań, a to wskutek rozgąszanego sprzysiężenia republikańskiego. Zresztą innych zaburzeń nie było.

Nowy Jork 29 marca. «World» zamieszcza ośnowę zawartego pomiędzy Rosją i Stanami Zjednoczonymi traktatu o wydawaniu przestępców politycznych. Traktat orzeka, że osoby, które dokonały z zamiarem lub bez zamiaru morderstwa na osobie monarchy, albo zwierzchnika państwa lub wreszcie członka rodziny panującej, mają być wydawane.

Rzym 29 marca. «Opinione» odwołanie Kendella przypisuje wpływom prywatnym.

Bukareszt 29 marca. Według odebranych wiadomości bandy insurgentów w czterech punktach wkroczyły do Bułgarii.

Wiedeń 29 marca. Przyczyną parodniowej paniki na giełdzie była wiadomość o chorobie cesarza Wilhelma. Obawiano się zapalenia płuc, co byłoby w tym wieku krytycznym. Wczoraj jeszcze darmo oczekiwali tłumy przed oknem cesarskim, w którym się ukazuje. Ztąd zapewnieniom o powrocie do zdrowia nie można jeszcze dać wiary.

Główny redaktor i wydawca:

Kazimierz Bartoszewicz.

Odpowiedzialny Redaktor:

Bolesław Dembowski.

